

Ljubljana, 6. decembra 1922.

Izhaja vsakih 14 d. i.

Neodvisnim Strokovnim Organizacijam Slovenije!

Ustanovni občni zbor »Zveze Neodvisnih Strokovnih Organizacij za Slovenijo«, se vrši dne 10. decembra t. l. ob 9. uri zjutraj v »Delavskem domu« v Ljubljani, Turjaški trg šte. 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o strokovnem gibanju v Sloveniji in ostali državi.

2. Taktika in strokovna politika Neodvisnih Strokovnih Organizacij.

3. Strokovno glasilo (»Strokovna Borba«) in strokovna literatura.

4. Določitev prispevkov za Medzvezni Strokovni odbor.

5. Volitev Medzveznega Strokovnega odbora.

6. Razno.

Sklicatelj:
Sojer Jakob s. r.

Vse podružnice »Neodvisnih Strokovnih Organizacij« morajo oziroma naj pošljejo pravočasno svoje delegate na ta ustanovni občni zbor in tudi brivci, kemični delavci, lesni delavci in kovinarji in vse ostale stroke, ki žele biti članice »Zveze Neodvisnih Strokovnih Organizacij« ne glede na to, kje imajo svoje centrale.

Naj živi enotna strokovna fronta proletarijata!

Delegacijske stroške nosijo podružnice.

Kongres rudarjev.

Dne 19. novembra se je vršil v Trbovljah I. kongres Z. R. D. Kongres je otvoril ob pol 9. uri s. Weber. V svojem govoru je opisal žalostne razmere jugoslovanskega proletarijata v splošnem in rudarjev še posebej, orisal je težke prilike, v katerih se je rodila in rasla Z. R. D., ta najmočnejša trdnjava rudarjev v Jugoslaviji. Povdarjal je tudi pomen najtesnejše zveze rudarjev z ostalim proletarijatom, ker trpljenje in muke so skupne celemu proletarijatu in rešitev bo prišla le, če se bode delavstvo borilo skupaj brez razlike strok, narodnosti in vere. Rešitev proletarijata mora priti le od proletarijata samega!

Pozdravil je nato zastopnika MSO iz Beograda s. Rebrića, zastopnika MSO iz Zagreba in zastopnika »Zveze neodv. strok. org. za Slov.« s. Žorgo. Pozdravil je nadalje pravnega zastopnika Zveze g. dr. Dimnika in bivšega zastopnika pri medznih pogajanjih E. Stefanovića, ki sta se udeležila kot gosta kongresa. Nato je še prečital pozdravne brzojavke slov. rudarjev iz Nemčije in Avstrije.

S. Žorga je pozdravil kongres kot zastopnik »Zveze neodv. strok. org. za Slovenijo« v imenu celokupnega slov. proletarijata. S toplimi besedami se je spomnil preganjancev, posebno s. Kerševiča, ki leži v bolnici in pričakuje usmrtni vsoled bosenske rud. stavke in s. Bogveta, ki leži v celjskih zaporih.

S. Rebrić je pozdravil kongres v imenu srbskega proletarijata, ki polaga veliko važnost v razvoj slov. rudarskega gibanja.

Nato so pozdravili kongres še delegati vseh 10 podružnic Z. R. D. in zastopnik proletarske mladine.

Za verifikatorje so bili izvoljeni: ss. Pristav, Salamon, Kočevar, Aškerc in Kovač. Ugotovili so, da je navzočih 34 opolnomočenih delegatov.

V predsedstvo so se izvolili ss. Kolšak preds., Močilnikar podpredsednik, Aškerc in Čečeva za zapisnikarje.

Poročilo uprave je podal s. Kolšak.

Poročilo uprave

strok. org. Z. R. D. za dobo 26. februarja do 31. oktobra 1922.

Zloglasna obznanila in zakon o zaščiti države, ki je ves proletarski pokret zadel v živo, je uničil tudi rudarsko organizacijo »Savez rudarskih rudnikar«. Ko je bil Savez po tem zakonu razpuščen, je ostala ogromna večina rudarskega proletarijata skoro eno leto izven vsake strok. org. Po dolgem prizadevanju in premišljevanju se je nekaterim zavednejšim sodrugom iz Trbovelj zopet posrečilo v najkriticnejšem času postaviti strokovno organizacijo. Tako se je vršil dne 22. februarja 1922 prvi ustanovni shod pred rudniško restavracijo v Trbovljah, na katerem se je ta pripravljalni odbor po pravilih spremenil v izvrševalni odbor, kateri je imel nalogo, da uredi vse potrebno, da pripravi teren po vseh rudarskih revirjih z upostavitvijo podružnic. S pomočjo agilnejših sodrugov v revirjih so se potem upostavile podružnice, tako, da ima sedaj organizacija po vseh rudarskih revirjih podružnice, ki štejejo skupaj 9 podružnic (6209 članov).

Nekateri sodrugi pripravljalnega odbora so se takoj od začetka izneverili svojim proletarskim dolžnostim

brez navedbe tehtnih razlogov, tako, da smo bili primorani na skupni konferenci, katera se je vršila v majniku v gost. Volker, izpolniti centralni odbor z drugimi sodrugi. Dalje je ta spopolnjeni odbor z drugimi sodrugi delal, kolikor je bilo v naši moči, tako, da imamo danes najmočnejšo organizacijo v Jugoslaviji. V nadalje sledi pregled članskega gibanja in računov.

Člansko gibanje.

Poročilo podružnice Trbovlje: ima članov 2.680, shodov 11, diskusij 14, članskih zborovanj 1, rednih sej 19, zapniških sestankov 21, intervencij 40, deputacij 30, pol. shodov 2, prošnji 373, veselice (eno v podporne namene, za ruske gladujoče, za R. dom) 3.

Poročilo podružnice Krmelj: članov 331, shodov 7, diskusij 2, veselice 1, intervencij 1, mezdno gibanje 1.

Poročilo podružnice Kočevje: članov 447, odborovih sej 14, sestankov 9, shodov 5, intervencij 2, progonov 2.

Poročilo podružnice Zagorje: članov 800, shodov 8, odborovih sej 18, zapniških sestankov 9, članskih zborovanj 2, občnih zborov 1, veselice 1.

Poročilo podružnice Hrastnik: članov 680, shodov 8-2, diskusij 4, odborovih sej 18, članska sestanka 2, intervencije (radi dinamične afere) 1, intervencija (radi vpokojencev) 1.

Poročilo podružnice Rajhenburg: članov 564, shodov 6, občni zbor 1, odborovih sej 7, deputacije na glavarstvo 2.

Poročilo podružnice Hudajama: članov 268, shodov 6, intervencij 4-2.

Poročilo podružnice Velenje: članov 120, shodov 2, odborovih sej 8, intervencije 2, članski sestanki 1, mezdno gibanje 1.

Do 30. oktobra je štela naša organizacija 6164; po 30. oktobru je še pristopilo 45; sedaj šteje skupno 6209, imajo vsaj plačano do oktobra.

30. oktobra ima organizacija 9 krajevnih skupin, snujejo se pa še nadalje nove skupine.

Organiziranih članov zaposlenih pri trb. prem. družbi 5690, pri državnih rudnikih 124, pri privatnih podjetjih 350, skupno 6164.

Računsko poročilo:

Blagajniško poročilo centrale za dobo od 1. marca do 31. oktobra 1922.

Dohodki: Članarina 146.947.60 K, vpisnina 24.656 K, knjižice 36.974 K, prostovoljni dohodki 610, vrnjena posojila 224; skupno 209.431.60 K.

Izdatki: Delegacije 63.751.40 K, pisarniške potrebščine 2870 K, tiskovine 6558 K, štampiljke 1241.20 K, knjige 2373 K, poštne stroške 4361.50 K, na-

ročnina »Uradni list« 24 K, plače nastavljencev 38.860 K, najemnina prostorov 1407 K, snajenje prostorov 624 kron, posojila 39.562 K, razni stroški 2908 K, podpore 1360 K, nakup inventarja 2400 K; skupno 168.300.50 K.

Stavkovni fond.

Dohodki: Rajhenburg 29.332 K, Hudajama 10.715 K, Beograd 6096 K, Trbovlje 9525 K, Ljubljana 400 K, Skoplje 200 K, Škofja Loka 40 K; skupno 56.308 K. — Ostanek stavkovnega fonda 29.998 K.

Izdatki: Podpore družinam in zaprtim sohr. 11.252 K, podpore prizadetim v stavki v Trbovljah 6582 K, v Kočevju 1400 K, v Zagorju 1300 K, v Hudijami 200 K, plače, delegacije, pravnim zastopnikom 5567 K; skupni izdatki 26.300 K.

Poročilo tajništva.

Pripravljalni odbor je imel rednih sej 43, izvanrednih 6, torej skupno 49 sej.

Aranžiral je po podružnicah 79 shodov, za katere je poslal tudi referente. Vodil je eno mezdno gibanje in eno stavko. Stavko je vodil po primeru stavke iz l. 1920, končalo se je deloma uspešno. Konferenc se je vršilo v Trbovljah 2 in po podružnicah 9. Odbor je sprejel 686 pisem, odposlal 727 pisem na razne kraje.

Poročila mladinskih odsekov.

V strokovni organizaciji se nam je s pomočjo zavedne mladine posrečilo upostaviti tudi mladinske odseke, kateri kljub vsem težkočam dobro napredujejo. Predvsem se odlikuje dramatični odsek, ki je že uprizoril 10 iger v Trbovljah, eno v Hrastniku, eno v Zagorju, eno v Rajhenburgu in eno v Grižah. Skupno 14 po številu, ki so vzbudile veliko navdušenje pri občinstvu. Nadalje se je upostavil moški in ženski pevski odsek, ki se je pa radi pevskega učitelja, ker ni hotel učiti proletarskih pesmi, razšel, za toliko časa, da ne dobimo drugega učitelja. Upostavil se je nogometni športni klub, ki se je pa pozneje upostavil kot samostojni, vzrok, ker mu pripravljalni odbor ni mogel dati denarja na razpolago iz centralne blagajne v času, ko smo se nahajali v mezdnem gibanju. Začelo se je tudi s knjižnico v Trbovljah in je na razpolago precej podučnih knjig in brošur. Sestavil se je tudi tamburaški odsek, ki še obstaja in dobro napreduje. V naprej se namerava na željo mladine same upostaviti samostojno mladinsko izobraževalno društvo z imenom »Zveza rudarske mladine«.

Nadalje sledijo prirejene diletske igre in njih računski izidi.

Igrale so se te igre: Školjka (2 krat), V Ljubljano jo dajmo (3 krat), Rudarji, Revizor (2 krat), Za tretjo goro, Borba, Tekma, Sad greha. — Dram. odsek je imel 43.034 K dohodkov in 35.878 K 40 vinarjev izdatkov.

Poročilo zadruga.

Majnika mesca se je zbralo par so-drugov, kateri so se posvetovali, kako naj bi ukrenili, da bi si upostavili poleg strokovne organizacije še gospodarsko organizacijo, katere namen bi bil pripraviti vse potrebno, da se čim preje upostavijo po revirjih rudarski domi. V ta namen se je poklicalo sodruga od »Železničarske zadruga« iz Ljubljane, kateri nam je razložil, kako ustanoviti zadrugo. Dne 3. junija t. l. se je vršil ustanovni občni zbor zadruga z imenom »Gostilniška, kavarniška in mesarska zadruga Rudarski dom, sedež Trbovlje«. V prvo načelstvo so bili izvoljeni sodruzi: Ule Franc, Aškerc Matjež, Veber Karl, Grabner Vinko in Čeč Antonija, v nadzorstvo pa sodruzi: Forte Andrej, Gorjanc Ivan in Lemež Milan. Ti so stopili takoj v stik z gospodom Šušteršičem, črevljarijem v Trbovljah ter od njega kupili zemljišče za 150.000 K. Denar nam je posodila na račun »Železničarske zadruga« v Ljubljani Ljubljanska mestna hranilnica in sicer v znesku 130.000 K. Ostali znesek nam je pa posodila organizacija »Zveze rudarskih delavcev« v znesku 35.000 kron. Dne 14. junija so bila pravila zadruga poslana na oblast in dne 1. sept. so se nam od oblasti potrjena vrnila. Na podlagi pravil so se razpisale delnice po 400 K in vstopnina v zadrugo 40 K. Delež se lahko plačuje v obrokih po 60 K mesečno in sicer toliko časa, da se izplača 400 K, potem postane do-tičnik šele polnomočni član zadruga. Do sedaj imamo v zadrugi že 31 članov, ki imajo v njej po več deležev in sicer v znesku 27.350 K in vpisnine 1240 K. Poleg tega smo priredili dne 8. oktobra veselico, pri kateri je bilo čistega do-bička 13.045 K. Od tega smo že vrnilli mestni hranilnici v Ljubljano 30.000 K. Vnaprej smo se obrnili na delavce člane organizacije »Zveze rud. del.« s proš-njo, da bi poleg članskih prispevkov plačevali še mesečno en Dinar za stav-bo rudarskega doma, ki se počne prei-ko mogoče zidati. Člani v Trbovljah so to odobrili, obračamo se pa tudi na čla-ne v drugih revirjih, da posnemajo vz-gled trboveljskih članov ter nam pri-skočijo denarno na pomoč. Dolžnost vsacega razredno zavednega sodruga je, da prispeva po svoji možnosti temu ogromnemu delu ter agitira in pobira prostovoljne darove za Rudarski dom Trbovlje. Ko bo dozidana stavba v Tr-bovljah, bodite uverjeni, da se bodo potem z našo pomočjo stavili tudi ru-darski domi po drugih revirjih.

Načelstvo zadruga.

S. Žorga je predlagal, naj se izvoli komisija, ki bo stilizirala resolucije. V to komisijo so bili izvoljeni ss. Žorga, Bedenik, Repovš, Berložnik, Kolšek in Močilnikar.

Na predlog nadzorstva se je podeli-lo soglasno upravi in vodstvu odvezo.

S. Pristav je podal poročilo o kon-troli produkcije in o takozvani nacio-nalizaciji Trb. družbe.

S. Salamon je poročal o enotni fron-ti in o taktiki neodv. strok. org. V živi debati je žel poseben aplavz s. Ogrin, ki je bil navzoč kot gost.

Po končanem dnevnem redu je pre-gledala komisija resolucije, ki so bile kongresu predložene. Sprejete so bile na kongresu deloma soglasno, deloma z tričetrtinsko večino tele resolucije:

Resolucija o strokovnem tisku. Občni zbor Z. r. d. z. S. sklene, da si osvoji kot strokovno glasilo, obvezno za vsakega člana, »Strokovno Borbo«, katere naj izhaja vsak teden ter se na njo naroče vse strokovne organizacije, katere si osvoje oziroma pristopijo v zvezo neodvisnih strokovnih organizacij. Lastnik lista naj postane odbor »Zveze neodvisnih strokovnih organizacij«, ki je tudi odgovoren za pisavo lista. Zveza rudarskih delavcev sklene, da so vsi člani potom svoje organizacije dolžni sprejemati strokovno glasilo. V ta namen se odplačuje za člana 3 Din prispevka Z. n. st. o. za Slovenijo.

Resolucija o povišanju članarine. Da bi Zveza odgovarala vsem zahtevam časa je potrebno, da razpolaga z gmo-tinimi sredstvi. Denar naložen od delavca v strokovni organizaciji je najbolje naložen in se obrestuje stokrat. Če vzamemo, da je rudar leta 1922 plačal skupno v organizacijo 200 kron, za kar mu je organizacija izvojevala 50 odstotkov povišanja zaslужka, vidimo, da je vloženih 200 K prineslo prvo leto najmanj 10.000 kron priboljška na plači. Občni zbor rudarjev upošteva, da bo vsled dviga valute prišla nova gospodarska kriza, z novimi boji, v katerih mora orga-nizacija imeti dovolj sredstev na razpolago, sklene: 1. Da se vpisnina poviša na 5 D. 2. Da se mesečni prispevek poviša na 8 Din. 3. Razdelitev članarine naj se sledeče izvrši: Tajništvo 1 Din, uprava —.75 D, pravovarstvo —.50 D, podpora —.50 D, Strok. Borba 3 Din, Rudarski dom 1 D, podružnica 1 D, Z. N. S. O. —.25 Din. Skupaj 8 Din.

Resolucija o položaju rudarjev in tak-tiki neodvisne strok. organizacije. Kongres »Zveze rudarjev za Slovenijo« ugotavlja: Gospodarska ofenziva kapitala je vsak dan brezobzirnejša. Posledice neznosne gospo-darske krize hočejo kapitalisti končno zva-liti na šibka pleča izmoghanih rudarjev. V tem cilju so se našli v objemu vsi kapita-listi raznih plemen, narodnosti in verskega naziranja. Da bi čim preje dosegli namen, skušajo delavce podeliti po narodnosti in veri. Radi bi napravili zmešnjavo kot pri zidanju babilonskega stolpa. Ali delavstvo brez obzira narodnosti je enako izkoriščano od strani delodajalca. Zato je potrebno, da se vsi rudarji, kakor tudi ostalo delavstvo združi v enotnih strankarsko neodvisnih, na principu nepomirljivega razrednega boja stoječih strokovnih organizacij ali brez obzira na narodnost in vero. Na tej osnovi je zgrajena »Zveza rudarskih delavcev za Slovenijo«. Položaj rudarjev v ostali državi je vsled terorja in pa vsled delovanja raz-bijačev strokovnih birokratov in kapitali-stičnih slug še slabši kot pri nas. Potrebno je, da se vsi rudarji cele države organi-za-ajo, zato se morajo obnoviti v skladu s pokrajinskimi zakoni, rudarske strokovne organizacije na podlagi: a) razredne borbenosti; b) strankarske neodvisnosti; c) internacionalne solidarnosti; d) verske neodvisnosti. Da bi se vsi rudarji uspešno bo-rili proti gospodarski ofenzivi kapitala, po-trebno je: 1. Sklicati kongres vseh rudar-skih, razrednih strokovnih organizacij v celi državi. Mandat za sklicanje kongresa, ki naj se vrši v Ljubljani ali pa v Zagrebu, naj prevzame zveza rudarskih delavcev Slovenije; na kongresu, zato zbrani odbor ali Savez rudarskih radnika v Beogradu. V ta namen naj se skliče predkonferenca v Ljubljani, na katero naj pošljeta svoje za-stopnike obe zvezi. 2. Ker so rudarske or-ganizacije obnovljene po pokrajinah, je po-trebno, da se one zvežejo v skupno neod-visno zvezo rudarskih organizacij SHS. V ta namen naj rudarski kongres odobri plat-formo in pravila take skupne zveze. Občni zbor »Zveze rudarskih delavcev v Slove-niji« predlaga s svoje strani sledečo plat-formo: a) neodvisna zveza rudarskih orga-nizacij SHS, naj ima sedež v Beogradu, kjer ima stalno tajništvo; b) rudarske or-ganizacije v Srbiji, Bosni, Sloveniji in Hr-vatski stopijo v Zvezo ter odplačujejo do-ločene svote za vzdrževanje stalnega taj-ništva zveze v Beogradu; c) za skupne akcije se osnuje skupni strokovni fond, v katerega prispevajo pokrajinske rudarske organizacije. Zveza naj se organizira na sledeči platformi: a) razredne borbenosti; b) strankarske in verske solidarnosti; c) internacionalne neodvisnosti. — III. Za kon-gres rudarjev SHS predlagamo sledeči dnevni red: 1. poročilo iz pokrajin; 2. tak-tika neodvisnih strokovnih organizacij v sedanji gospodarski krizi; 3. pravila Zveze rudarskih organizacij in pravilnik; 4. volitev centralnega odbora; 5. mednarodna solidar-nost.

Resolucija o taktiki in smernicah Z. R. D. Kongres rudarjev, zbran dne 19. 11. 1922 v Trbovljah z ozirom na podtikanje, da je Z. R. D. ekspozitura političnih strank, iz-javlja sledeče: 1. Vsa taka podtikanja, so skoz in skoz izmišljena in lažnjiva ter da se jih poslužujejo politični agenti, da bi na ta način več škodovali delavskemu razre-du. 2. Kongres izjavlja, da je Zveza rudar-skih delavcev strogo strokovna organiza-cija in popolnoma neodvisna od vsake po-litične stranke. 3. Obenem kongres izjavlja, da stoječ na popolnem principu notranje demokracije, ne more določevati svojim čla-nom, kakšnega političnega naziranja smejo biti. Pristop v Z. R. D. je odprt za vsakega

delavca brez razlike političnega prepriča-nja, ki pripozna smernice Z. R. D. 4. Da se zavaruje od vsakih daljnih neumestnih pod-metavanj, kongres nalaga svojim funkcio-narjem, da ne smejo v strokovni organiza-ciji voditi nikake strankar. polit. agitacije.

Resolucija o medsebojni zvezi neodvis-nih strokovnih organizacij. Kako so indu-strijalci vseh strok zvezani v svojih »Zve-zah industrijalcev«, s pomočjo katerih vo-dijo svoj boj za vedno večje izkoriščevanje delavstva, za vedno večjim profitom vsi složni kapitalisti, brez razlike strank, vere in narodnosti, mora tudi delavstvo braniti potom strokovnih organizacij svoje skupne interese v medstrokovnih zvezah. Tako na primer zveza industrijalcev nastopa proti zakonu o zaščiti delavstva, čeprav je ta za-kon o zaščiti delavcev precej reakcionaren. Neobhodno je potrebno, da delavstvo raz-nih strok potom svojih medstrokovnih orga-nizacij vodi gospodarski boj v vprašanjih, ki se tičejo vseh strok. Ofenziva kapitala je naperjena proti vsem pridobitvam, ki jih je delavstvo izvojevalo v težkem boju. Pose-bno hočejo kapitalisti Zveze industrijalcev: 1. Odpraviti osemurni delavnik. 2. Odpra-viti socialno zakonodajo. 3. Odpraviti ta-rifne pogodbe. 4. Znižati delavske plače in mezde. 5. Napraviti take zakone, ki one-mogočujejo delavcem izvrševati njih osno-vne pravice, na primer pravico štrajka, zbo-rovanja in združevanja. 6. Polastiti se de-lavskih institucij, delavske bolniške blagaj-ne in zavarovanja, ki predstavljajo osem-ine svote preko 1000 milijonov letno in s katerim hočejo kapitalisti špekulirati. Da se preprečijo te nakane kapitalistov, smatrajo rudarji za potrebno, da se postavijo v ob-rambo teh svojih najnovejših pravic skup-no z delavstvom ostalih strok. Zato »Zveza rudarskih delavcev v Sloveniji« sklene stopi-ti v »Zvezo neodvisnih strokovnih orga-nizacij za Slovenijo« ter določiti za odbor te zveze tri delegate, ki naj v sporazumu z ostalimi strok. org. določijo prispevke za medstrokovni odbor v Ljubljani ter odloči delo.

Resolucija o enotni fronti proletarijata. Kongres Z. r. d. z. S., zbran dne 19. XI. 1922 v Trbovljah, čuvši poročila referentov konstatira sledeče: 1. Da izvrševalni držav-ni organi onemogočujejo izvedbo enotne fronte proletarijata s tem, da ne dovoljujejo vzpostavo jedinstvenih, centraliziranih strokovnih org. za celo državo. Jasno se posta-vijo na principe plemenskega separatizma in odkrito branijo interese kapitalističnega razreda proti interesu delavskega razreda. 2. Da so se razni reformistični strokovni bi-rokrati postavili odkrito proti upostavi eno-tne fronte in s tem direktno podpirajo ofen-zivo kapitalizma na delavske pridobnine. 3. Da je vsled reakcije, preganjanja in zatira-nja strok. funkcionarjev in razpuščanja strok. org. postavljen celokupni delavski razred na milost in nemilost kapitalistične-mu izkoriščanju. 4. Spoznavši potrebo jedinstvene fronte ne samo za rudarje, temveč za celokupni delavski razred Jugoslavije, iz-javlja kongres sledeče: 1. Z obzirom uspeš-

nega boja proti kapitalistični enotni fronti, čutimo čimprej potrebo upostavitve enotne fronte proletarijata na principu nepomirlji-vega razrednega boja. V to svrhu se ima de-lati na tem, da se čimpreje ustvarljajo močne strok. org., ki bodo v znamenju načela ne-pomirljivega razrednega boja branile interese delavskega razreda. II. Enotna fronta naj se osnuje v vseh slučajih obrambe interesov delavskega razreda proti napadu kapitaliz-ma, posebno pa: 1. v obrambo osemurnega delavnika, 2. v boju za osnovne državljans-ke pravice združevanja, zborovanja, svo-bode govora, tiska in pravico štrajka, 3. zo-per znižanje delavskih plač in mezd; 4. v boju za enotne tarife; 5. v boju zoper dragi-njo; 6. v boju za delavsko zaščitno zakono-dajo; 7. v boju za izvedbo socialne zakono-daje. Da se čimpreje in najuspešneje pride do zaželenih ciljev, pozivljajo rudarji tem potom ves delavski razred, da se zbere v svoje strokovne organizacije, in da v naj-tesnejši medsebojni zvezi odločno stopi v boj za obrambo najprimitivnejših pravic. Ži-vela enotna fronta mednarodnega proletari-jata! Živel nepomirljiv razredni boj!

Resolucija o nacionalizaciji trboveljske družbe. Občni zbor rudarjev jemajoč na znanje tajniško poročilo o takozvani nacio-nalizaciji trb. družbe, konstatira, da je kapitalistična, bankirska klika kupila pod ugodnimi pogoji neznatne manjšine delnic trb. družbe, da bi na ta način pokrila eks-ploatorske težnje inozemskih političnih mogotcev, ki postopajo brezobzirno proti rudarjem, dajoč jim samo to, kar si rudarji pribore s stavko in odpuščajo ter s šikani-ranjem uničujejo rudarje. — Z druge strani eksploatirajo državne železnice, prodajajoč drag premož ter na ta način povzročajo draginjo. Da bi vso to eksploatacijo pred vlado in jugoslovansko javnostjo prikrili, je mlada bankirska klika vzela v nakup nez-naten del delnic, kot nagrado za to svoje »vlenarodno opravilo«. Rudarji zahtevajo resnično nacionalizacijo trb. družbe, a ta je: **Država naj vse rudnike trb. družbe po-državi brez odkupa.** Inostrani kapitalisti so izsesali dovolj profita iz rudarjev. V svrhu kontrole naj se ustanove v vseh ru-darskih obratih **kontrolni obratni svetli, iz vseh delavcev in nameščencev.** — **Živela kontrola produkcije!**

V centralno vodstvo so bili izvolje-ni ss. Kolšek Jož., Pristav Iv. (Trbovlje), Bedenik Fr., Pepelnak (Hrastnik), Repovš, Bus (Zagorje), Baloh Kočev-je), Močilnikar (Rajhenburg), Oblak (Huda Jama), Berložnik (Velenje). Za zastopnike ZRD v Zvezo neodv. str. org. za Slov. so bili določeni Kolšek, Bedenik in Repovš.

Ta kongres je važen korak naprej v ozdravljenju našega delavskega po-kreta. Zato želimo da vspeva in raste tudi v bodoče ZRD tako, kakor prvo leto.

Živela enotna fronta!

Živel razredni boj!

Živela ZRD, najsilnejša opora celo-kupnega slovenskega proletarijata!

Iz kongresa »Saveza Železničara Jugoslavije« v Zagrebu.

(Konec.)

Tukaj vidim urednika »Železničara« *Ravnika* in smatram kot dolžnost, da mu povem, da se na ta način ne zastopajo interesi železničarjev, nego interesi upra-ve. Dovolj žalostno je, da se v trenutku, ko se en del železničar. proletarijata bori za to, da upravo juž. žel. primora, da uvažuje zakon o zaščiti delavcev, nasto-pi »Savez žel.« s »Strokovno komisijo«, »Socialistična stranka Jugoslavije« s svojim glasilom »Naprejem« in vpije na vse pretege, da je tako postopanje pro-tizakonito. Vidite, na ta način se poka-že, kdo zastopa delavske interese in mi ugotavljamo, da so se laži-zatsopniki tukaj razkrinkali in stopili odkrito na plan, da zastopajo interese kapitalistov, mesto delavske interese. Predaja premo-ženja razpuščenih žel. strokovnih orga-nizacij tajniku »Saveza železničara«. Nastop Luke Pavičevića, tajnika »Glav-nog Radničkog Saveza« in člana glav-nega odbora »Socialistične Stranke Ju-goslavije«, pisava glasila S. S. J. »Na-preja«, vse dovolj jasno dokazuje, da stoji »Glav. Rad. Savez«, »Savez žel.«, z vsemi tajniki in »S. S. J.« direktno v službi kapitala. Glavni funkcionarji »Saveza« v Ljubljani pa se ne sramuje-jo med železničarji na sleparski način

nabirati podpise, da odpošljejo ravnateljstvu juž. žel., češ, da zakon o zaščiti delavcev ne obstoja in naprošajo obrat-no ravnateljstvo juž. žel., naj železni-čarskih zaupnikov ne pripozna.

Ako ima tako postopanje le količkej razrednega boja v sebi, o tem nečem niti govoriti; tukaj je vsaka beseda odveč. Tajniki »Saveza železničara« in »Strok. komisija« v Ljubljani nastopajo proti enotni fronti železničarjev, to dokazuje najbolj v živi luči, da je strokovna ko-misija potom svojih agentov preprečila upostavitve enotne kandidatne liste za disciplinarno komisijo in se je z vso silo temu uprla ter pravi, mi smo za enotno organizacijo, — smo pa proti enotni fronti, — smešno, ali morda mislijo strokovni birokrati, da se železničarji v tej dobi niso ničesar naučili. Ta skušnja jih je precej stala, zato se zbirajo sedaj v strankarsko neodvisni strokovni že-lezničarski organizaciji ter obračajo hrbet »Savezu železničara«. Moram še omeniti konferenco, ki se je vršila mi-nolega leta v dvorani mestnega magi-strata v Ljubljani, ko smo jim stavili 16 točk kot pogajanja, da se ujedini-mo. Ni-ste hoteli niti ene sprejeti, nego ste nam svetovali, naj se milostno upišemo v

vašo organizacijo. Edino strokovni tajnik Tokan je uvidel to ter bil pripravljen tudi žrtvovati vse, samo da se železničarski proletarijat ne cepi, ampak vi niste hoteli žrtvovati razdiralce in tajnike, one, ki so ovirali enotni nastop, nego nam je naposled svetoval tukajšnji predsednik Nachtigall ter nas poklical v stransko sobo in nam dejal, ako ne glasujemo za njegovo in Krekičovo resolucijo, da bomo jutri vsi od železniške službe odpušteni. To je dalo krono vsemu pogajanju. Seveda smo se mi nato od konference odstranili. Ali mislite, da tam navzoči železničarji niso to drugim povedali? Iz tega je nastopila taka mržnja proti »Savezu žel.« in »Glav. Rad. Savezu«, ki je u članjen v II. amsterdamski Internacionali, za katero tudi naša vlada žrtvuje 6000 Din letno. V vodstvu Amsterdamske Internacionalne sede kraljevi ministri Branting, Wanderwelde, Henderson itd., člani Zveze narodov Fimmen, Legien, Juhasc in drugi, ki očitno varajo proletarijat, govoreč mu, da kot ministri in eksponenti kapitalističnih in imperijalističnih držav lahko ob enem zastopajo interese delavstva in kapitala. Kako zgrešeno je to, nam dokazuje povsod poslabšanje položaja delavskega razreda in ofenziva kapitala proti delavstvu, znižanje plač, poslabšanje socialne zakonodaje itd.

Amsterdamska Internacionala ni ničesar drugega, nego nadaljevanje nacionalne politike v internacionalni smeri. Ta Internacionala je započela svoje delo v Bernu (1919) ter ga je nadaljevala v Washingtonu in sedaj dela v Amsterdamu v Internacionalnem delavskem biro (Internationale Arbeitsamt). Vodje tega so se izrekli za nepretrgane zveze s svetovnim imperijalizmom in zapisali na svoj program skupno sodelovanje delavskega razreda s kapitalisti, *počasno zbijanje socializma, smrtni strah* in sovraštvo proti revolucionarnemu gibanju delavskih mas. To vodstvo obstoja iz 6 delavskih voditeljev, ob enem ministrov in članov Zveze narodov, 6 podjetnikov in 12 zastopnikov meščanskih vlad. Njih namen je, polagoma delavstvo speljati v meščanske oportunistične vode in jih odvajati od razredne zavesti in razrednega boja.

Proti temu se razredno zavedni železničarski proletarijat bori z vso silo. Ujedinjenje s člani »Saveza žel.« je čisto lahko, treba je samo odstraniti te dosedanje tajnike. Globoko sem pa prepričan, da bo žel. proletarijat v doglednem času premagal vse zapreke in se preko tajnika Krekiča in Luke ujedinil v eno enotno razredno bojovno organizacijo. Zavedamo se, da je to ujedinjenje ovira »Glav. Rad. Savez« z vso silo. Zatorej je potrebno, da »Savez žel.« izstopi iz »Glav. Rad. Saveza« in s tem je takoj dana podlaga za ujedinjenje. Danes je popolnoma jasno, da je bilo držanje glavnih zaupnikov na velikonočnem železničarskem kongresu v Zagrebu leta 1921, ki ga je priredil strokovni birokrat Krekič samo zato, da razcepi in razbije enotne železničarske vrste.

Tridesetletno strokovno delovanje vam je dalo dovolj skušeni. Razbiti strokovno organizacijo je prav lahko. Organizacije so živ organizem. Ako se ji odtegne njen življenjski sok, to so osnovni organizmi principa, se ne more nobena strokovna organizacija razviti.

Danes vsak zavedni sodrug vidi strašno stanje, v katerem se nahajajo železničarji. Danes ko smo tako daleč — da celo zveza industrialcev zahteva za nas ureditev našega gmotnega položaja — medtem ko se »Savez Železničara« pod vodstvom Pavičevića in Krekiča nahaja na mrtvi točki — danes je skrajni čas, da aktivni železničarji vzamejo usodo svojo in svoje strokovne organizacije v svoje roke, ter postavijo vse dosedanje težke skušnje, priznavajoč napake, ki so jih storili, da ustvarijo enoten močen razredni front vseh železničarjev v državi ter nastopijo odločno borbo za svoja izgubljena prava. Prva in glavna naloga je, da aktivni železničarji izčistijo svoje vrste takšnih buržujskih agentov, ki razbijajo strnjene vrste železničarjev ter so že zdavnaj izgubili vsako vez z železničarji in so postali stari okorni strokovni birokrati, ki se jih poslužuje reakcija, da razbija z njimi edinstveni front železničarjev. Koliko je zavednih aktivnih železničarjev tukaj

navzočih, vsi smo si edini v tem, da je zadnji čas, da si sami uredimo — brez strokovnih birokratov — svojo gospodarsko strokovno organizacijo za celo državo. Ako bomo vsi prežeti ljubezni do svojega razreda in bomo vsi odkritosrčno delali v interesu delavskega razreda — lahko nam bo prodreti vse težkoče današnje reakcionarne situacije. Poglejmo kako so se razvijale strokovne žel. org. v času ta štiri leta Jugoslavije.

Za časa vojne v Srbiji in ostalih pokrajinah gotovo niso bile nikake žel. strok. org. Po vojni ustanovljen Savez saobračajnih in transportnih delavcev, ki je objemal vse železničarje v državi.

Frakcijski boji proletarskega razreda niso mogli razbiti to ogromno in močno organizacijo. Ta organizacija je šla od ene zmage k drugi. Protokol sporazuma je bila krona tistočasnega uspeha.

Zgodilo se je veliko napak za časa žel. štrajka 1. 1920. — Proletarijat bo večno pomnil in se čuval teh pogreškov — ali on se izvežba v boju in se tudi iz pogreškov nauči. Konstatirati moramo, da je bil ta štrajk pravična in pravilna obramba najvitalnejših, že več desetletij pridobljenih pravic železničarjev. Štrajk je bil obrambni štrajk. Pokazal je vse pomanjkljivosti od strani naše organizacije. Kljub temu pa je imel delni uspeh. Že tistikrat je *grozila ofenziva kapitala* in teror našim organizacijam. Trebalo je napeti vse sile, da se enotno gibanje železničarjev odbrži — osebno pa, ko je pala protizakonita »Obznana«. Težko situacijo »Obznane« so izkoristili stari razbijači delavskega pokreta, *strokovni birokratje*, ki so sklicali kongres žel. v Zagrebu, kjer so hoteli žel. strok. org. pod pokroviteljstvom policije postaviti v službo takozvane »socialistične partije«, ki se je isti čas ustanavljala z namenom, da izkoristi »Obznano« in zajaše delavski razred. Na žalost mnogi železničarji niso videli teh nakan sklicateljev kongresa. Danes se jim tega ne očit. Železniške uprave uvidevajoč, da so strokovni birokrati počeli razbijati Savez saobračajnih in transportnih radnika — so dobro izkoristili to priliko. Rezultat je bil jačanje žoltih organizacij in razpust razredno zavednih organizacij.

Žel. strok. org. v Sloveniji je že pred razpustom začel razbijati tipični birokrat Kopač. Kopač ni zadostovalo, da že obstajajo dve žolti organizaciji »Zveza Jug. žel.« in »Prometna zveza«, nego je še on ustanovil tretjo žel. žolto organizacijo. Znano je njegovo držanje za časa zakona o zaščiti države, ko policija da nagrade za razbijanje delavskih vrst in jim prisojajo imetje razredno zavednih žel. organizacij.

Položaj železničarjev je neznosen. Ofenziva kapitala napreduje. Od časa, ko so strokovne organizacije razbite potom strokovnih birokratov, je drž. žel. imela na račun delavskih plač v drugi polovici leta 1921 preko en četrtiljarde čistega dobička. Ta profit se je v prvi polovici 1. 1922 še povečal na račun naših plač. Jemlje se nam ena pravica za drugo. V tej situaciji politični špekulanti, vsaki skrahirani birokrat — ki neče več delati, ustanavlja svojo strokovno organizacijo. Takih imamo enih deset, ki stoje v službi posameznih strankarjev. Zato je danes v tej situaciji neobhodno potrebna enotna fronta vseh železničarjev in transportnih delavcev. Do tega časa se moramo mi vrniti k starim načelom — da je strokovna organizacija strankarsko neodvisna razredno bojovna organizacija.

Nato je prečital sodr. Žorga to resolucijo:

Železničarji zbrani na kongresu v Zagrebu dne 5. nov. 1922 ugotavljajo:

1. Da je gospodarski položaj železničarjev neznosen. Vsled tega zapuščajo množice kvalificiranih železničarjev svojo službo in to je eden glavnih vzrokov za poslabšanje prometa. Železničarji so z zakonom o zaščiti države oropani najosnovnejših državljanskih pravic — prepovedano jim je, da branijo svoje gospodarske zahteve s ustavitvijo dela, s tem jim je odvzeta pravica, ki je za njih življensko vprašanje. Za ta zakon so glasovali voditelji »Zveze jugoslov. žel.« in s tem izdali železničarske življenske interese. Vla-

da, kakor največji žel. delodajalec, ni storila ničesar za izboljšanje gospodarskega položaja železničarjev. Gotovo pa tudi ne bo podvzela nobenega koraka, ker vidi

2. da so strokovni birokrati razbili enotno fronto železničarjev v SHS samo zato, da zadovoljijo svoje politične aspiracije in da se popnejo na železničarskih hrbtih do vladnih korit. To razbijanje se je začelo na poslednjem kongresu v Zagrebu in se je nadaljevalo celo leto 1922. s snovanjem ZIJ in Glavnega radniškega saveza, ki sta le ekspozitive političnih špekulantov in razbijačev delavskega pokreta.

3. Radi tega se v mnogih krajih SHS niso mogle obnoviti strok. železničarske organizacije. Danes je vsem železničarjem jasno, da brez *enotne, strankarsko neodvisne, razredno bojne strok. organizacije* za celo državo SHS, železničarji ne morejo zopet izvajati pravic, ki so jih izgubili. *Prva in glavna naloga železničarjev* vseh kategorij in pokrajin je zato, da naj dajo platformo, na kateri bi se mogla postaviti enotna, razredno zavedna in strankarsko neodvisna strok. org. vseh železničarjev v celi državi SHS.

4. Posebno nam vsiljuje to nalogo gospodarski položaj SHS. Ofenziva kapitala bo vedno brezobzirnejša, posebno če bomo dopustili, da bodo delali razni birokrati in razbijači zgago med železničarji.

5. Raznovrstnost društvenih zakonov v posameznih pokrajinah silijo železničarje, da *obnavljajo* svoje organizacije v poedinih pokrajinah po zakonih, ki so tam v veljavi, da ne bi imele oblasti vzrokov, vsled formalnosti razpuščati organizacije, kadar bi hotele.

Da bi pa vendar že enkrat prišli do železničarske organizacije, ki bi bila sposobna za vodstvo gospodarskega boja v celi državi je potrebno:

I. Razredno zavedni železničarji obnavljajo svoje organizacije po posameznih pokrajinah, v skladu s poedinimi društvenimi zakoni. V Srbiji na osnovi pravil »Saveza saobračajnih radnika i službenika Jugoslavije«, v Bosni, Vojvodini, Hrv. in Slav., Dalmaciji in Sloveniji pa na osnovi pravil »Neodvisne strok. žel. org. v Sloveniji«.

II. Vse razredno zavedne žel. org. iz teh 6 pokrajin naj skličejo najpozneje do marca 1923 v Zagreb železničarski kongres za celo državo SHS s tem dnevnim redom:

1. Poročilo iz posameznih pokrajin.
2. Taktika strokovnih organizacij.
3. Enotna fronta vseh železničarjev.
4. Pravila »Zveze žel. strok. org. za drž. SHS«.
5. Volitev odbora te Zveze.
6. Železniška pragmatika.
7. Mednarodne zveze.

III. Mandat za sklicanje kongresa naj se poveri N. ž. st. o. za Slovenijo. Ta org. bo pripravila vse predloge za kongres, ki se *morajo mesec dni pred kongresom obelodaniti v vseh strok. glasilih*. Pred tem bo sklicala ona konferenco, na kateri se bodo ti predlogi stilizirali.

IV. Na kongres naj se povabijo:

1. Podružnice »Saveza transp. i saobračajnih rad.« iz Srbije in Vojvodine (1 delegat za vsako podružnico).
2. »Savez žel. v Zagrebu« (1 delegat za vsako podr.)
3. »N. žel. st. o. za Slovenijo« (1 delegat za vsako podr.)
4. Žel. org., ki se bodo obnovile do marca 1923 na osnovi:
 - a) strankarske neodvisnosti,
 - b) razrednega boja,
 - c) mednarodne delavske solidarnosti.

(1 delegat za vsako podružnico.)

V. Vprašanje mednarodnih zvez ne more biti vzrok za cepitev strok. org.

Za platformo naj velja:

Vse organizacije stoje na stališču, da morajo žel. strok. org. biti v zvezi z »Železničarsko mednarodno zvezo« in z »Strokovno mednarodno zvezo«.

Kongres bo odločil, s katero Mednarodno strok. zvezo vstopi »Zveza žel. org. SHS« v dotik. Odločitev večine kongresa je obvezna in merodajna do prihodnjega kongresa.

Na ta način je mogoče organizatorično edinstvo vseh železničarjev. Na ta način si bomo priborili moderno pragmatiko. Na ta način si bomo izboljšali svoj gospodarski položaj. Na ta način si bomo priborili zopet izgubljene pravice.

Železničarji drž. SHS! Združite se!

Pripomnimo, da Krekičev »glasovalni mehanizem« ni glasoval za njo, ker bi, če bi glasoval, seve, ne bil več »mehanizem«.

Predsednik Nahtigall podeli nato besedo tajniku Bogdanu Krekiču.

Bogdan: Mi smo pričakovali, da pri- nese Žorga dokaz resnice, s katerim me vedno napada, predlagam, da se ne razidemo in ne gremo h kosilu, dokler si ne izpraznimo želodec, ki nam ga je on tako grdo napolnil, imam še vse številke Glas Slobode in razvideli boste, da nisem 4. dan ukinil štrajka. Prinese Glas Slobode in skuša dokazati, kako je vojaška oblast lepo ravnala v Sarajevu in konec konca prizna, da je veliko storil za časa štrajka, pa je bil primoran ne 4. dan, nego 7. dan štrajk zaključiti. Zavrača trditve, da je Luka dal zaupnico vladi in brani Amsterdamsko internacionalo, ob enem pa povdarja, vse eno mi je uspelo po Vukovarskem kongresu, da sem na kongresu Sav. stavb. in transp. rad. i služb. Jug. v Zagrebu 1. 1920 popolnoma uspel celi kongres v navzočnosti M. Ž. prevariti, da so vstopili v *drugo Amsterdamsko internacionalo*.

Sodrug Marcel: Torej ti odpravo priznavaš, da si prevaril železničarski proletarijat, potemtakem ti odpravo priznavaš, da si *lopov* (smeh). Pred. Nahtigall potrka Bogd. Krekiču na ramo »mi imamo radi našega lopova Krekiča«.

Krekič: Jaz nisem bil nikoli komunist.

Žorga: Kaj si bil potem poslan od strani buržoazije v delavske vrste, da razbijaš enotnost proletarijata, potem takem sedaj razumem tvoje delovanje in tvoj nastop v korist kapitalističnega razreda.

Krekič: Kar se tiče stroj. Jagriča in njega pritožbe na delavsko zbornico, sem pa nalašč odklonil, samo, da dajem nasprotnikom adut v roke, da me s tem pobijajo, ob enem pa izjavljam, da bodem vsako pritožbo, naj si bode od kateregakoli vaših zavrnili; samo one pritožbe bom sprejel, ki jih organizacija vlaga na delavsko zbornico. Stojim odločno na stališču druge internacionalne in Glav. Rad. Sav. v Beogradu. Dajem vam nalašč vsako sredstvo na razpologo, da se borite proti meni.

To je bil odgovor Bogd. Krekiča. Predsednik Nahtigall je z veseljem ugotovil, da Marcel Žorga ni doprinesel nobenega dokaza resnice, da je naš sodrug Krekič, »ki ga imamo vsi radi«, *lopov*, in naša taktika je povsem prava in ni zgrešena, zatorej zremo z veseljem v bodočnost.

Čitatelji naj sami sodijo, kdo je na kongresu Sav. Žel. v Zagrebu zastopal pravilno stališče in ali se je doprinesel dokaz resnice ali ne.

Kovinarji.

Novinarski sestanek v Ljubljani.

Dne 17. nov. je bil v Delavskem domu zelo dobro obiskan kovinarski sestanek. Najprvo se je razpravljalo o predlogih, ki so jih pripravili delavci ljubljanskih vojaških delavnic za državno konferenco v Zagrebu. Izvoljeni so bili tudi delegati za zagrebško konferenco. (O zahtevah glej poročilo o Zagrebški konferenci.)

K slučajnostim je govoril tudi sodr. Budimir Miljutinovič, tajnik centr. pod-

odbora Zveze kovinarskih delavcev iz Beograda. V svojem govoru je očrtal težek položaj kovinarskih delavcev v Jugoslaviji in opozarjal, da je edino sredstvo, da se ta beden položaj izboljša — močna strok. organizacija, ki bo združevala pod svojim okriljem celokupno kovinarsko delavstvo cele države v znamenju neizprosne razredne boja.

Pojasnili je tudi vzroke, zakaj je bil prisiljen centr. pododbor v Beogradu

ločiti se od centr. uprave Zveze. Stori-li so vse, da bi preprečili razkol, ampak trdoglavost ljudi iz centralne uprave je bila taka, da niso mirovali, dokler ni prišlo do razcepa. Dejstvo, da so se tu-di podružnice iz dežele izrekle proti centralni upravi in se priključile cen-tralnemu pododboru, je najboljši dokaz za zanikarno in protidelavsko postopa-nje centralne uprave. Čez 20 podružnic v raznih krajih je odobrilo delo centr. pododbora, ki stoji na stališču neizpros-nega razrednega boja; vse te podruž-nice so v stalni zvezi s tem pododbo-rom in sicer redno obračunavajo.

Nadalje je poročal o poskusih za ujediničenje vseh kovinarskih organiza-cij Jugoslavije. Centralni pododbor je storil vse, kar mu je bilo v moči, da se doseže to ujediničenje, ker se zaveda dolžnosti, ki jo ima taka silna strok. or-ganizacija za celokupno kovinarsko de-lavstvo.

Na sestanek so prišli tudi birokrati iz »Osred. društva kovinarjev« s tajni-kom Jož. Golmajerjem na čelu. Ti so se trudili braniti postopanje centralne uprave »Zveze« in so na prostaški na-čin skušali oblatiti centralni pododbor. Ko so svoje govorce končali so sku-šali pobegniti iz sestanka. Na zahtevo vseh zborovalcev so pa morali ostati in ko niso bili v stanu, da svoje klevete dokažejo, so začeli vpiti in so se drli, da bi onemogočili nadaljevanje zboro-vanja. Ko so vsi zborovalci protestirali proti takemu početju in ko so videli, da so propadli in se nesmrtno blamirali je eden izmed njih zahteval od prisot-nega policijskega uradnika, naj skrbi, da bodo zborovalci poslušali njihovo besedičenje. Naposled je začela ta čed-na tropesna detelja tako razgrajati, da so bili delavci prisiljeni, da jih od-stranijo iz dvorane.

Predsednik je nato podal pregled celega zborovanja in zaključil ta dobro uspeli sestanek.

Konferenca delegatov delavstva vojno-tehničnih zavodov.

Dne 26. novembra je bila v Zagre-bu konferenca delegatov vojno-tehni-čnih delavcev. Sklicali so jo zakonito iz-voljeni zastopniki delavstva ljublj-an-skega arzenala. Navzočih je bilo 16 de-legatov iz cele države. Iz Ljubljane so bili navzoči ss. Bizovičar, Saje in Žor-ga. Konferenco je otvoril kot sklicatelj s. Žorga. V predsedstvo so bili izvolje-ni s. Pandurovič (Zagreb) preds., sodr. Krndelj (Bosna) za zapisnikarja.

Delegati poedinah delavnic so podali poročila, nato so razpravljali o položa-ju delavstva vojaških delavnic in so se predebatirale zahteve, katere naj bi predložila posebna delegacija na pri-stojnih mestih v Beogradu.

Sledeče zahteve so bile soglasno sprejete:

Zahteve:

delavcev vojaških delavnic, skle-njene na državni konferenci v Za-grebu, dne 26. nov. 1922, v prisot-nosti delegatov vseh vojaških de-lavnic v državi.

1. Povišanje dosedanjih plač in draginjskih doklad z ozirom na zvi-šanje cen življenskih potrebščin od poslednje regulacije plač — za 100 odstotkov.

2. Rodbinske draginjske doklade po 5 Din naj se izplačajo za vse rodbinske člane, kolikor koli jih mora posamezen delavec preživljati.

3. Naj se vsem delavcem, zapo-slenim v vojaških delavnicah izpla-

čuje draginjska doklada in rodbinski dodatek za vse dneve v mesecu in tudi v boleznih.

4. Naj se da vsem delavcem de-lovna obleka v inventarju.

5. Naj se vsem v vojaških delav-nicah zaposlenim delavcem prizna letni dopust s popolno plačo in z vse-mj dokladami in sicer: 5 dni za tiste, ki delajo v vojaških delavnicah 1 leto; 8 dni onim, ki delajo 2 leti; od 2. do 5. let 10 dni; od 5. do 10. let 15 dni; čez 10 let 20 dni.

6. Vse gornje zahteve veljajo za vse delavce vojaških delavnic brez razlike spola in kvalifikacije ter tudi za učence.

7. Povišanje plač in drag. doklad naj velja na nazaj od 1. avgusta 1922.

8. Naj se vsi delavci, ki so bili mesečarji v vojaških delavnicah biv-še avstr. ogrske monarhije, tudi v državi SHS nastavijo kot taki ter naj se vsem, ki so državljani SHS, ušte-jejo leta službe pod Avstr.-Ogrsko monarhijo polnoveljavno v pokojni-no.

9. Naj se delavcem, ki niso drž. nameščenci vrne ves denar, ki je bil zadržan na račun pokojninskega sklada, ker se je to zgodilo brez nji-hovega znanja in odobrenja. (Pri tej zahtevi je izvzet vojno-tehnični za-vod v Kragujevcu).

10. V vseh vojaških delavnicah naj se priznajo delavski zaupniki po določilih zakona o zaščiti delavcev.

11. Naj se ukinejo denarne globe, ki so se do danes uporabljale.

12. Naj se delavcem plače izpla-čujejo v zaprtih kuvertah in naj se preprečijo vse zloupotrebe.

13. Vloge po 74 Din, ki so bile odtegnjene za potrošačko zadrugo naj se vrnejo delavcem, ker delavci v tej zadrugi ne vidijo nobene kori-sti.

14. Ob drž. praznikih naj se iz-plača delavcem ista mezda kakor če bi ta dan delali.

15. Naj se postavi paritetna ko-misija iz zastopnikov ministrstva vojske, ministrstva socijalne politike in iz delavskih zaupnikov, ki naj vsake 3 mesece vsporedno s ska-kanjem ali padanjem cen življenskih potrebščin regulira draginjske do-klade.

S. Žorga (Ljubljana), s. Pandurovič (Zagreb) in s. Dokić (Beograd) so bili določeni, da predajo te zahteve.

Deputacijo je vodil s. Manojlovič, član centralnega pododbora Saveza kov. del v Beogradu.

Šef. art.-voj. tehn. oddelka v vojn. ministrstvu je sprejel delegacijo in ji odgovoril, da je treba počakati na novi vojni zakon in da mora najprvo fin. odbor narodne skupščine potrditi pro-račun, češ, saj tudi oficirji dobivamo le po 2.500 Din. mesečno (koliko pa de-lavci? op. uredn.). Končno je obljubil, da se bo za stvar zavzel in obvestil centr. pododbor Savez kov. del. v Beo-gradu o rezultatu. Tudi na ostalih me-stih se je obljubilo, da se bo upoštevalo zahteve vojn. tehn. delavcev.

Delavstvo vojn. tehn. zavodov pa se mora dobro organizirati, ker dane ob-ljube nam bodo izpolnili le, če bodo prepričani, da smo močni in da si lah-ko svoje zahteve tudi sami izvojujemo.

Da se je omogočila pot ljubljanskim delegatom na konferenco oz. v Beograd so zbrali delavci iz arzenala med se-boj potne stroške. 88 sodr. je prispeva-lo po 10 Din eden pa 5 Din.

Železničarji.

Konferenca premikalnega osebja v Zidanem mostu,

se je vršila dne 19. novembra t. l. pri gospodu Morarju. Zastopniki so bili na-vzoči z vseh večjih postaj juž. žel., ka-kor iz Maribora, Pragerskega, Celja, Zidanega mosta, Siska, Zagreba, Ljub-ljane in Zaloga.

Po temeljitim poročilu s. Makuca, premikača iz Ljubljane, so bili sprejeti sporazumni sklepi za vse premikalno osebje, ki se naj predložijo postajnim načelnikom posameznih postaj s proš-njo, da tudi oni s svoje strani podpirajo opravičene težnje tega največjega trpi-na na železnici, pri obratnem ravnateljstvu juž. žel. v Ljubljani. Tudi na

predsedstvo »Udruženja činovnikov« se je poslal en izvod.

Naše zahteve se glase:

1. Premikalnemu osebju naj se po-deli letno 1 čepico, 1 bluza, dva para hlač, 1 suknjo, 1 par škornjev in dva para podplatov, vsako tretje leto ko-žuh in en dežni plašč, katere se nam vedno obljubuje.

2. Nočno doklado je povišati na 10 Din na noč in službo.

3. Kilometrna naj se odpravi, uve-de pa naj se pavšaliranje, in sicer: za nadziratelje 300 Din, za nadpremikače 250 Din, za premikače 200 Din na me-sec. Krivično pri kilometrini je, da pri

nadpremikačih ni nobene razlike vkljub največji odgovornosti v službi.

4. Pri uporabi uslužbenca eno leto pri premiku, naj se ga pokliče k izpitu, do tega časa pa naj se ga uvrsti v raz-red nekvalificiranega delavca s težko službo, in naj dobi potrebno obleko, da ne bode zmrznil.

5. Penzijska leta naj se računajo dve leti za tri, počenši z letom 1914, kakor je izvedeno pri juž. žel. v Av-striji.

6. Nadziratelj lahko postane nadpre-mikač in šele tedaj, ako je opravljal dve leti službo nadpremikača.

7. Nadpremikače je imenovati pod-uradnikom, ako so dosegli 1200 Din let-ne plače, ter naj opravljajo nadalje službo nadpremikača, dokler se ne naj-de mesto za nadziratelja.

8. Vpostavi naj se barake za premi-kalno osebje, in kjer že obstojijo, naj se napravijo tudi potrebne shrambe za obleko in signalno orodje.

Strojniki.

Lokomotiva eksplodirala.

Žrtve kapitalističnega izkoriščevanja.

V Velikem Bečkereku je minuli te-den pred kolodvorom pri lokomotivi, na tiru se nahajajoči, eksplodiral kotel. — Žrtve eksplozije sta postala na stroju se nahajajoča strojevodja in kurjač. Ta nesreča v živi luči kaže popolno brez-brižnost uprave drž. žel. in njenih fak-torjev. Minulega leta je v kurilnici drž. kolodvora v Ljubljani eksplodiral kotel za impregniranje železnih pragov, ki je tudi zahteval eno žrtev. Vodstvo ku-rilnice je k temu delu dodelilo mladost-nega, neizkušenega delavca, ki je postal žrtev. Kaj je preiskava dognala, še do-seđaj ni znano in tudi najbrž ne bo. — Vsled varčevanja in izkoriščevanja že-lezniških uprav, se nahaja potujoče občinstvo v smrtni nevarnosti. O var-stvenih odredbah na drž. kakor juž. že-leznici spregovorimo prihodnjč. Neod-visna zveza strojevodij in strojnikov za Slovenijo v Ljubljani je že opetovano vložila pritožbo na nadzorstvo parnih kotlov, da se pri nas sploh ničesar ne ukrene v varstvo pod parnim pritiskom stoječih kotlov. Podjetniki postavljajo mladoletne, neizkušene delavce, brez

Upamo, da te naše opravičene za-hteve ne bo vrglo obratno ravnatelj-stvo v koš, temveč, da jih bo stvarno pretresalo in odobrilo.

Naznanilo.

Hrvatski in Slavonski železničarji naznanjajo potom manifestacijskega letaka »N. S. Ž. Org.«, da so tudi tam odobrena pravila »Neodvisne Strok. Že-lezničarske Organizacije za Hrvatsko i Slavonijo«, s sedežem v Zagrebu. Za nas slovenske železničarje je razvese-ljivo to dejstvo že iz tega razloga, da so vendar enkrat po dolgem času prišli do prepričanja, da je brez jednotnih strokovnih organizacij nemogoče mi-sliti na vspeh. Mi slovenski železničarji priporočamo hrvatskim železničarjem, da naj gredo krepko na delo, da postane organizacija res neodvisna od posa-meznih političnih koristolovcev, in jed-notna po duhu za celo državo Jugosla-vijo.

vsake strokovne izobrazbe in učnega spričevala k parnim kotlom in strojem. Pohlep po dobičkaželjnosti in nesram-nemu izkoriščanju delavstva goni pod-jetnike do tega, da iščejo cenejše delav-ske moči in se ne ozirajo na to, ali ima kdo strokovno izobrazbo ali ne ter na ta način izpostavljajo delavstvo dotič-nih obratov smrtni nevarnosti. Lahko odkrito trdimo, da se vodi dve tretjini obratov brez vsakega izkušenega stroj-nika, še manj pa se gleda na to, ali je dotičnik izučen ključavničarskega roko-delstva. Opozorjamo vso javnost in merodajne faktorje na to protizakonito postopanje podjetnikov, ki ogrožajo s tem javno varnost.

Inspekcija rada, kje si? Zdrami se! Ako ne, bomo primorani obelodaniti javnosti vsa ona podjetja, ki se jim do-voljuje obratovati na ta protizakonit način.

Sodrugji strojniki in strojevodje! Da se v bodoče prepreči take žrtve, se vas poziva, da vsi vstopite v »Neodvisno Zvezo strojevodij in strojnikov za Slo-venijo«, s sedežem v Ljubljani, Turjaški trg št. 2.

Organizirani strojniki.

Rudarji.

Bare, 7. 11. 1922.

Piše nam sodrug-rudar iz Senskega rudnika v Srbiji o razmerah, v kate-rih se nahajajo tamošnji rudarji in de-lavci sploh.

On piše: »Za koledar vam ne mo-rem poslati denarja, ker sem dve uri oddaljen od pošte. Ako grem od doma do pošte, ni nikjer nobenega človeškega bivališča. Prideš do jarka, globokega več sto metrov, in naenkrat slišiš: »Stoj brate, roke gor, pare sem!« in po-berejo ti vse. Pred kratkim so 18 de-lavcev slekli do spodnjih hlač, in v ta-kem stanju so morali iti dve uri hoda do svojih domov.« — Nadalje piše: »Ako bi mi prej kedaj doma kakšen človek pripovedoval, bi mu ne bil tega nikdar veroval. Teh hajdukov ne more orožništvo izslediti, ki so v nadlego vsemu civiliziranemu svetu in v sramoto. Mene pa, kot poštenega rudarja, ki so me izgnali iz Trbovelj v Belo krajino in od tam sem šel v Bare. Naenkrat pride k meni orožniški kapitan z aktom in pravi mojemu predstojniku: »Ovde ima-te jednoga opasnoga komunista.« Ker pa vršim redno svojo službo, se na to ni oziralo. Značilno pa je za našo cen-tralno demokratično vlado to, da ima tako bistro oko in odmah najde prega-njanega delavca, ki je le samo razred-no zaveden in zahteva svojih pravic a ne hajdukuje, hajdukov pa ne more izsle-diti. Nas razredno zavedne delavce ta-kaj izsledijo. — Tužna nam svobodna majka!«

Iz ameriških rudnikov: 30. avgusta se je dogodila eksplozija v rovih pri Cumberlandu, B. C. 9 rudarjev je bilo ubitih, 17 nevarno poškodovanih. Rod-bine ubitih so brez hranitelja. A kaj to koga briga. — V Chalesbonu, W. Va. je bilo 24. septembra ubitih 5 premogar-jev. — V Johnston Cityju, Ill., se je v nekem rovu dogodila eksplozija. 9 je ubitih. — Pet tednov pred tem, so spra-vili na površje 447 trupel, žrtve požara, iz rudnika Argonaut pri Jacksonu, Cal-iff itd. itd. — Industrijalno bojišče za-hteva svoje žrtve. Ko ono ne bo več bojišče, kar se zgodi z odpravo profita, bodo take žrtve zelo, zelo redke.

ZAHVALA.

Odpuščene delavke na opekarni v Trbovljah se prav lepo zahvaljujemo vsem onim, ki so darovali pri zadnji nabiralni akciji za nas uboge žene in naše otroke, da smo se rešile našega obupnega položaja. Zahvaljujemo se pa tudi tistim sodrugom, ki so nabrali za nas vsoto 3031 K na vseh obratih, ter nas s tem rešili prevelikega pomanj-kanja.

Trbovlje, 29. nov. 1922.

Odpuščene žene.

Podpisani izrekam vsem sodrugom obrata Rajhenburg, ki so mi priskočili v moji bolezn na pomoč s tem, da so nabrali vsoto 1689 K, najlepšo zahvalo. Rajhenburg, dne 28. nov. 1922.

Brence Karol; opekarniški delavec.

Naročajte neodvisni strokovni list

„Strokovna Borba“.

List izhaja dvakrat mesečno. Posamezna številka stane 1 dinar. Naročnina na mesec 2 dinarja. Uredništvo in upravnništvo se na-haja v Ljubljani, Turjaški trg št. 2/II, Delavski dom.